nedeni Kur'an ayetlerinin iner inmez yazıya geçirilip sahabenin çoğu tarafından ezberlenmiş olması, Hz. Peygamber hayatta olduğu için her an ona ulaşma imkânının olması ve yaşanılan coğrafyanın sınırlarının fazla geniş olmamasıdır.

Hz. Peygamber Dönemi'nin fıkıh tarihi açısından dikkat çeken bir diğer yönü de tedriciliğin olmasıdır. Kur'an-ı Kerim'in nüzulünün bir anda tamamlanmayıp yirmi üç yıl sürmesi ve şarabın aşama aşama yasaklanması örneğinde olduğu gibi bazı hükümlerin bir anda değil de zamana yayılarak beyan edilmesi tedriciliğin örneklerindendir.

Hz. Peygamber'in vefatından sonra başlayan Sahabe Dönemi'nde, artarak devam eden fetihlerle İslam ülkesinin toprakları genişlemiş, farklı kültürlerden insanlar Müslüman olmuş, bunun neticesi olarak daha önce karşılaşılmayan sorulara cevap verilme gerekliliği doğmuştur.

Bu dönemde meselelerin çözümünde önce Kur'an-ı Kerim'e sonra da sünnete başvuruluyordu. Bu iki kaynak ile sonuca varılamayınca rey içtihadına başvuruluyordu. Rey içtihadı ile kastedilen, nasslarla açıklanmayan meseleleri nassların ve İslami prensiplerin ışığı altında hükme bağlamaktır.

Özellikle Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer dönemlerinde sahabe ile istişare edilerek hüküm verilirdi. Buna şûra içtihadı denilmiştir.

Bu dönemde, bir kişi soru sorduğu zaman; "Bu konuda senin görüşün nedir?" diye sormuyor, "Bu konuda ayet veya hadis var mı?" diye soruyordu. Dini konularda fazla bilgi sahibi olmayan kişiler karşılaştıkları meselelerin çözümü için hep aynı kişiye sorma zorunluluğu taşımıyor; bir konuyu bir sahabeye sorarken diğer konuyu farklı bir sahabeye sorabiliyorlardı. Sahabe Dönemi'nde farklı fıkıh ekolleri ortaya çıkmış olmakla birlikte henüz mezhepler kurulmamıştı. Bilgisi az olan bir kişi , kendisinden daha bilgili kabul ettiği kişiden karşılaştığı meselenin çözümünü delili ile birlikte öğreniyor ve ona göre dini hayatını yaşıyordu. Delil ön planda tutulduğu için yapılan bu faaliyet taklit değil ittibâ (hükmün delilini bilerek tâbi olma) niteliği taşımaktadır.



Sahabe Dönemi'nde meselelerin çözümünde önce Kur'an-ı Kerim'e sonra da sünnete başvuruluyordu.

fıkıhokumaları.indb 15 30.06.2017 10:46:10